

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Marcei
Nazwisko: Szymański
Miejsce urodzenia: Zagrodnica
Data urodzenia: 14-08-1929
Imię ojca: Franciszek
Imię matki: Feliksa
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Teczka zawiera materiały śledcze dotyczące Marceliego Szymańskiego ps. "Błysk" oraz innych żołnierzy oddziału NSZ dowodzonego przez "Szarego". Oddział ten działał w okresie 1945-1946 na terenie powiatu Koło. W dniu 1.12.1945 Marcei Szymański został zatrzymany przez funkcjonariuszy UB z Koła. W trakcie śledztwa zarzucono mu, że w dniu 10.10.1945 za namową "Szarego" wstąpił do jego oddziału i brał udział w akcjach na posterunki MO oraz "posiadał nielegalnie broń automatyczną PPSz". Marcei Szymański pomimo brutalnego śledztwa nie przyznał się do stawianych mu zarzutów. 16.04.1946 Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu uznał ww. winnym i skazał z art 1, 2 i 9 dekretu PKWN z 30.10.1944 o ochronie państwa oraz na zasadzie art 261 kk na karę 5 lat więzienia. Na mocy amnestii z dnia 22.02.1947 resztę kary darowano i M. Szymańskiego 30.04.1947 zwolniono z więzienia. Po zwolnieniu z więzienia ww. ponownie wstąpił do oddziału NSZ dowodzonego przez "Burego", a następnie "Rysia". Wraz z tym oddziałem brał udział w akcjach przeciwko funkcjonariuszom UB i MO, oraz "w akcjach przeciwko działaczom partyjnym na terenie powiatów Koło, Konin i Aleksandrów Kujawski. Marcei Szymański zginął 3.12.1947 podczas walki z obławą UB we wsi Głuszynek. Teczka zawiera protokoły przesłuchania świadków, wyroki karne oraz inne dokumenty związane z prowadzonym śledztwem.

IPN Po 04/566 (3804/III).

Teczka zawiera opracowanie wewnątrz resortowe zatytułowane "Narodowe Siły Zbrojne. Banda terrorystyczno-rabunkowa. Pogotowie Akcji Specjalnej Ryś. Koło-Włocławek-Radziejów". Opracowanie sporządził w 1978 roku Wydział "C" KWMO w Poznaniu. W materiałach występuje między innymi Marceli Szymański ps. "Granat" wskazany jako "szeregowy członek bandy" który był żołnierzem oddziału "Rysia" od lata 1947. W charakterystyce wskazano, że ww. brał udział "w szeregu napadach z bronią na posterunki MO". Zabity w dniu 3.12.1947 we wsi Gałuszynek podczas walki z grupą operacyjną MO z Bydgoszczy. Teczka zawiera charakterystykę grupy, krótkie notatki na temat poszczególnych dowódców, żołnierzy oraz współpracowników oddziału, a także opis działalności oddziału na terenie powiatu Koło, Włocławek i Radziejów.

IPN Po 05/252 (103/IV).

Teczka zawiera opracowanie historyczne zatytułowane "Charakterystyka nielegalnej organizacji >Mściciel< 1947 r." sporządzone przez Wydział "C" KW MO w Bydgoszczy w 1974 roku. Opracowanie dotyczyło oddziału NSZ pod dowództwem Stanisława Matuszewskiego ps. "Mściciel". Oddział ten działał na terenie powiatów aleksandrowskiego, kolskiego oraz włocławskiego w okresie sierpień-grudzień 1947. Wśród żołnierzy oddziału wymieniony jest między innymi Marceli Szymański ps. "Błysk". Ww. opisywany jest jako uczestnik akcji przeciwko posterunkom MO i UB oraz wyroków na działaczach PPR. Jesienią 1947 do oddziału "Mściciela" wprowadzono agenta UB (byłego żołnierza oddziału aresztowanego w sierpniu 1947), który całkowicie rozpracował liczebność i uzbrojenie grupy "Mściciela", a następnie spowodował zatrzymanie jednego z żołnierzy oddziału. W trakcie brutalnego przesłuchania wskazał on miejsce stacjonowania żołnierzy NSZ. 2.12.1947 grupa operacyjna MO i KBW zaatakowała wsie Gałuszynek i Znaniewo dokonując likwidacji grupy "Mściciela". W trakcie walki z obławą MO zginął Marceli Szymański. Teczka zawiera charakterystykę oddziału "Mściciela" oraz kwestionariusze osobowe żołnierzy jego oddziału.

IPN By 010/22 (22/B).

W materiałach znajduje się opracowanie wewnątrzresortowe sporządzone w 1974 roku przez Wydział "C" KWMO w Bydgoszczy. Opracowanie dotyczy oddziału NSZ pod dowództwem J. Gadzinowskiego ps. "Szary" działającej w okresie marzec-grudzień 1945 na terenie pow. Włocławek. Wśród żołnierzy oddziału wymieniony jest Marceli Szymański zatrzymany w grudniu 1945 przez UB. W trakcie śledztwa oskarżony o działalność w oddziale "Szarego" i z tego tytułu skazany w dniu 17.04.1946 przez Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu na karę 5 lat więzienia. Orzeczoną karę ww. odbywał w obozie pracy w Pleszewie oraz więzieniu w Rawiczu. W dniu 30.04.1947 M. Szymański na mocy amnestii opuścił więzienie. Teczka zawiera charakterystykę oddziału "Szarego" oraz karty "na czyn przestępny".

IPN By 012/5 (26/B).